

12. Avgust Wawersich, nadučitelj v Floridsdorfu, služi 41 let, ima 28 pohvalnih dekretov, je 30 let nadučitelj in je prejel od naučnega ministrstva naslov ravnatelja, je prišel v II. plačilni razred nadučiteljev, izgubi letno 200 K.

Tu le nekaj zgledov! Navedli bi lahko še nebroj zgledov, omenjamo le še to, da se med temi preteriranci nahaja tudi znani pisatelj učitelj Rudolf Hawel (n. pr. drama »Mutter Sorge«).

Umevno je, da tako kruto maščevanje ni moglo ostati prikrito javnosti. Svet je zvedel o tej pravicoljubnosti dr. Luegerja et konsortes in javnost se je oglasila.

Najprej sta se podala predsednik »Zveze nemških avstrijskih učiteljskih društev« nadučitelj Kessler in predsednik nižjeavstrijskega deželnega učiteljskega društva v spremstvu poslancev Marcheta in Kienmanna k voditelju naučnega ministrstva ter mu podala natančno sliko vseh kričečih krivic, ki so se zgodile pri tem imenovanju.

Pl. Bienenrth je odgovoril — prav po avstrijski navadi — nekako tako-le (doslovno): ... daß eine generelle Behandlung der Einreihungsfälle nicht möglich sei, sondern daß auf Grund der eingebrachten Rekurse immer nur eine individuelle Behandlung vorgenommen werden könnte. Bei der Einreihung wurde die Gesamtzeit, nicht nur die letzten Jahre jeder einzelnen Lehrperson berücksichtigt. Dalje je omenjal pl. Bienenrth še sledeče: Daß das Gesetz das Zeitavancement vollständig ausschliesse und daß es, infolgedessen für jede Lehrperson ganz gleichgiltig sein müsse, ob sie auf dieser oder jener Stelle des Statuts steht, zumal sich die Einreihung naturgemäß mit jedem Jahre ändern müsse. Aus diesem Grunde werde auch der Status nicht zum Gebrauch der Lehrerschaft erscheinen, sondern nur für den Gebrauch des Landesschulrates angelegt werden. (Kako modro!?) Für die Einreihung der Lehrerschaft seien die Inspektoren nicht nur vor der Einreihung, sondern auch während derselben zu einer eigenen Konferenz einberufen worden und hätten ihr Urteil über jede einzelne Lehrperson abgegeben, so daß es ausgeschlossen erscheine, daß eine oder die andere Lehrperson nicht in jene Gehaltsklasse eingereiht worden sei, auf welche sie nach der Beurteilung des Inspektors Anspruch gehabt hätte.*)

Pl. Bienenrth je sklepno še obljubil vso zadevo temeljito proučiti.

Tudi državni zbor se je s to zadevo pečal, a jeguljati voditelj naučnega ministrstva je odgovoril na tozadevno interpelacijo slično kakor imenovani deputaciji.

In slednjič je završalo tudi med dunajskim prebivalstvom. Strah avstrijskih klerikalcev, društvo »Freie Schule«, je sklicalo dne 11. februarja t. l. protestni shod na Dunaju v hotelu »Savoy«, ki je bil prav mnogobrojno obiskan. Zbrani družinski očetje in matere, ki vedo, kaj je vreden značajan učitelj, so sprejeli enoglasno ostro resolucijo, ki zahteva od centralne vlade, da stori konec takemu paševanju, kakršnega je pričel izvrševati človekoljub dr. Lueger. Značilno na tem shodu je bilo pa vsekakor to dejstvo, da je hotel c. kr. vladni zastopnik zabraniti poročevalcu na tem shodu naštetih klasičnih dokazov »krščanske« brutalnosti.

Brez komentara!

* * *

*) Kako nepristransko znajo soditi razni c. kr. okrajni šolski nadzorniki — no, o tem bi se dalo mnogo pisati! Op. Ured.

Zaključujemo! Iz ravnokar navedenih subih dejstev spozna lahko slovensko učiteljstvo, kake namene ima internacionalni klerikalizem napram šolstvu in učiteljstvu. Slovensko učiteljstvo naj bo prepričano, da to, kar so storili dunajski antisemitje, store tudi slovenski klerikalci, kakor hitro da dobe premoč v svoje roke. Iz tega, in edino iz tega vzroka so se v zadnjem zasedanju deželnega zbora kranjskega tako krčevito branili urediti učiteljske plače. Računajo! Ako bi jim že sedaj uredili plače, nam uide slovensko učiteljstvo iz rok. Sklenimo le za prozizovij, in sicer za takega, da učiteljstvo ne bo zadovoljno. Plače uredimo takrat, ko dobimo premoč v roke in ta ureditev bo taka, da dobimo učiteljstvo v svojo „galejo“.

A tolažimo se! Klerikalizem ne zadrži toka časa. To nam jamči zgodovina francoskega naroda. △

Iz naše organizacije.

Štajersko.

Savinjsko učiteljsko društvo je imelo 22. dne marca svoje zborovanje na Gomilskem. Vkljub prav slabemu vremenu se je zbralo častno število udov. Zaradi pouka je moralo izostati vransko učiteljstvo, tudi gosp. Pečar, ki hodi poučevati v Reko, je bil opravičen.

G. predsednik je pozdravil navzoče ter jih vzpodbujal k neumornemu, naprednemu delu, nato je prebral društveni tajnik zadnji zapisnik, ki je bil brez ugovora odobren. Gosp. zastopnik v okrajnem šolskem svetu je na stavljeni nalogi sledeče odgovoril: Škoda, da se ni prej njemu oddala interpelacija, sestavljena od gospodov Lorberja, Zotterja in Marschitza, zadevajoča mačehovsko preziranje našega okraja pri pomaknitvi šol v višji plačilni razred, da bi jo bil mogel vsaj prečitati, komaj je dostavil, kot načelnik društva, še svoj podpis. G. Cotter doda v pojasnilo, da jim ni bilo moči sestavka prej izvršiti, pač pa je bila njih skrb ga vsaj poslati še pravočasno k seji okr. šolskega sveta.

Drugo vprašanje, zadevajoče nadomestljiv pouk na vranski šoli, kjer so zamudili nekaj šolskih dni v začetku šolskega leta z raznimi popravili šolskega poslopja, je razjasnil g. zastopnik sledeče: krajni šolski svet ni oddal nobene to zadevajoče prošnje; zamujenje je zagrešil tudi edino le on, ker dotičnega popravila po ukazu okr. šolskega sveta ni izvršil med počitnicami.

Izmed raznih dopisov omenja: prvič vprašanja za letošnjega zborovanja Zaveze: a) »razdeljen in nerazdeljen pouk«. Čeravno ni bil nihče pripravljen, saj je bilo vsem vprašanje še neznano, se je razvil prav živ razgovor, mnogo razlogov je govorilo za, še več pa proti. Da pridemo do dobropremišljenega zaključka, je prevzel g. Cotter referat za prihodnje zborovanje, pa tudi vsi navzoči so obljubili, temeljito se pripravljati za to, kakor za vprašanje b) »delovanje učiteljevo izven šole«. 2.) Na dopis gosp. predsednika šolskega učiteljskega društva se je oglasilo lepo število pevcev, ki obljubijo sodelovati za zborovanja Zaveze v Šoštanju.

3.) Delegati k Zavezinem zborovanju: društvo je sklenilo enoglasno, udeležiti se korporativno, delegatom pa sta voljena g. nadučitelja Farčnik in Lorber.

G. Lorber predlaga, naj društvo redno zahteva, da se bivšim definitivnim podučiteljem vštejejo vsa službena leta pri priznavi starinskih doklad, nadalje, štejeta se naj postavni leti pred sposobnostnim izpitom v službeno leto. Vse enoglasno sprejeto.

Prihodnje zborovanje bo 26. dne aprila v Letušu. O tej priliki bo razstavil g. Marschitz risbe učencev, izvršenih po moderni metodi, tudi bo na dnevnem redu referat nadučitelja Megliča z Vranskega.

Ljutomersko učiteljsko društvo je zborovalo dne 15. marca 1906 v Ljutomeru. Navzočih 21 članov, splošno torej dobra udeležba, le gornjeradgonski okraj se odlikuje kakor navadno s svojo — odsotnostjo, (navzoči samo 3 člani).

I. Predsednik Ivan Tomažič poudarja v svojem pozdravnem govoru delavnost okrajnega učiteljstva, a konšta tira žalostni faktum, da se to prezira pri različnih izvolitvah, tako v okrajni šolski svet od strani okrajnega zastopa, dalje pri imenovanju šolskih ogledov. Predsednik poudarja odločnejši nastop, složno, skupno delovanje in pridno obiskovanje društvenih zborovanj.

II. Dopisi. 1.) Dopis iz Ormoža glede prireditve skupnega učiteljskega koncerta v Ormožu in v Ljutomeru v prid učiteljskemu konviktu. 2.) »Zaveza« pošilja društveni izkaz in teme za letošnjo glavno skupščino. 3.) Deželni šolski svet pošilja dopis glede kurzov za čebelarje.

III. V smislu sklepa zadnjega zborovanja poroča ravnatelj Robič najvažnejše iz stanovskih listov: »Popotnik«, »Pädagogische Zeitschrift«, »Schulbote«, »Schul- und Lehrerzeitung«, dalje iz »Gospod. Glasnika.« — Za jako zanimivo poročilo se mu predsednik toplo zahvali.

IV. »Paberki«: Podava nadučitelj Vauda. 1.) Organizacija v okrajnih učiteljskih društvih. 2.) Medsebojna zaščita. Med te paberke je padla marsikatera ostra in pikra beseda tudi na rovaš naše kolegijalnosti. Obljubil je, da hoče s svojimi paberkami nadaljevati.

V. 1.) Predsednik poroča o odborovi seji, ki se je vršila isti dan pred zborovanjem. Sestavil se je nekak en gros načrt za celoletno društveno delovanje. Določili so se kraji prihodnjih zborovanj: Ljutomer, Radinci, Veržej, Mala Nedelja. 2.) Sprejme se predlog ormoškega učiteljskega društva, da se priredita dva koncerta v prid učiteljskemu konviktu, in sicer v Ormožu in Ljutomeru. V to svrhu se izvoli posebni odsek gg.: Pertl, Reich, Schneider, Vauda in Zacherl. 3.) Poročevalcem v stanovske liste se izvoli tovariš Dostal.

Književnost in umetnost.

„Zvonček“ ima v 4 številki to-le vsebino: 1. Velikonočne. Borisov. Pesmi. 2. Prepir v gozdu. Pavel Golob. Pesem s podobo. 3. Najlepši prazniki. Sorin. Povest. 4. Umetnica. E. Gangl. Povest s podobo. 5. Solnčece. Sokolov. Pesem. 6. Sosedov Nejc. Ivo Trošt. Povest. 7. Gospod je umrl. Podoba v barvotisku. 8. Vrhačev Urh. Andrej Rape. Povest. 9. Domovina. Antonija Fuxova. Povest. 10. Dobrotnica. Leon Poljak, Pesem s podobo. 11. Zvit mladenič. Peter Kambič. Narodna pravljica. 12. Pouk in zabava. Mladi risar. A. Sič. — Jutranja pesem. Vinko Krek. Uglasbena pesem. — O jajcih. — Slavčevo petje. — Mlin. Podoba. — Računski nalogi. K. T. — Rešitev.

Pesmi za moške glasove. Uglasbil Alojzij Sachs, učitelj v deželni prisilni delavnici v Ljubljani. Samozaložba. Cena 270 K. O teh skladbah priobčimo strokovnjaško oceno.

Slovenski Tehnik, glasilo kluba slovenskih tehnikov v Pragi. Tako se imenuje list, ki je začel izhajati v Pragi. Strokovni urednik mu je J. V. Hráský, profesor češke tehnike v Pragi, odgovorni urednik pa Ciril Jekovec, slušatelj češke tehnike. List bo izhajal mesečno v 30.000 izvodih kot brezplačna priloga sedmih glavnih sloven. listov.

Razpis častne nagrade. V povišanje hrvaško-slovenske kulturne vzajemnosti na glasbenem polju razpisuje »Glasbena Matica« v Ljubljani vsoto 100 K kot čisti prebitek prekrasne hrvaškega koncerta v Ljubljani, ki ga je priredilo hrvaško pevsko društvo »Kolo« dne 11. novembra 1905 častno nagrado za novo, dobro, hrvaško ali slovensko izvirno, še ne objavljeno skladbo, moški ali mešan zbor koncertne vrednosti brez vsakršnega inštrumentalnega spremljevanja (à capella) v hrvaškem ali slovenskem jeziku. Partiture skladb, ki tekmujejo za razpisano nagrado, naj se pošiljajo »Glas. Mat.« v Ljubljani ali uprav. odboru hrv. pevskega društva »Kolo« v Zagrebu v zaprtem kuvertu z motom, pripri-

sanem na partituri brez skladateljevega imena najkasneje do 1. septembra 1906. Ime skladateljevo naj bo zapisano le v zaprtem, skladbi priloženem pismu, na čigar kuvertu je isti od skladatelja zbrani moto zapisan. Došle skladbe bo ocenjevala v ta namen sestavljena jury hrvaških in slovenskih glasbenih strokovnjakov. Jury sestavita vzajemno društvo »Kolo« in »Glasbena Matica« v Ljubljani. »Glasbena Matica« bo oni zbor (skladbo), kateri jury prisodi nagrado, v tisku izdala. Da se osigura absolutna nepristranost presojevalcev in odstrani vsak možni predsodek ali eventualni vpliv zaradi znane pisave skladateljeve, se želi, da gospodje skladatelji ne pošiljajo lastnoročno pisanih partitur.

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. »Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta« so darovali: Slovenska hranilnica in posojilnica v Kopru je darovala na predlog nadučitelja iz Dekanov, tovariša Ivana Kureta, 100 K; Glavna slovenska hranilnica in posojilnica v Ljubljani 50 K; Kmetška posojilnica vrhniške okolice 30 K; tvrdka Gričar & Mejač, zaloga konfekcijskega blaga v Ljubljani 25 K; gosp. Josip Slapšak, trgovec s šolskimi potrebščinami v Boštanju 610 K. Živeli učiteljski dobrotniki in nasledniki! Bog plati!

Letnino à 2 K so za učiteljski konvikt plačali: Tovariš Anton Javoršek, nadučitelj; tov. I. Krapš, učiteljica in tov. Ana Moos, učiteljica v Šiški pri Ljubljani; tov. Anton Žibert, nadučitelj na Ježici pri Ljubljani (3 K); tov. Ferdinand Juvanec, šolski vodja v Postojni (4 K); tov. Janko Vrezec, nadučitelj v Ribnem pri Bledu; tov. Ivan Demšar, nadučitelj v Šmarjeti; tov. Andrej Kenič, učitelj na Ostrožnem brdu; učiteljstvo v Šmartnem pri Litiji (8 K): tov. Fr. Ausser, učitelj v Bohinjski Beli; tov. Bernard Andoljšek, nadučitelj in tov. Josipina Schott, učiteljica v Litiji; tov. Štefan Tomšič, nadučitelj in tov. Teodor Betriani, učitelj v Ribnici na Dolenjskem; tov. Janko Rudolf, nadučitelj in tov. Mara Bolčtova, učiteljica v Št. Vidu pri Vipavi; tov. Tomo Petrovec, nadučitelj in tov. Ana Slatnerjeva, učiteljica v Polhovem gradu; tov. Ivan Štrukelj, nadučitelj in tov. Julija Kocijančič, učiteljica na Bučki. — Tov. Janko Mahorko, šolski vodja v Selc-Vrhu pri Slovenjem gradu. — Tov. Pavel Plesničar, učitelj v Marezigah pri Kopru. — V aprilu smo že in vendar še mnogo tovarišev in tovarišic posebno s Štajerskega in Primorskega — ni vplačalo članarine za l. 1906. Dvakrat dá, kdor hitro dá! Dve kronci na leto za posameznika niso posebno velika žrtev, »konviktu« bi pa veliko zaleglo, če bi bil vsakdo izmed nas toliko stanovsko zaveden, da bi daroval vsako leto dve kronci na žrtvenik učiteljskega konvikta. Torej!

Kolekta poštnih znamk za učiteljski konvikt. Iz konjiškega okraja kolekta št. 59; iz kamniškega okraja kolekta št. 7; iz radovljiškega okraja kolekta št. 64. — Le naprej s kolektami!

Roditeljske večere so uvedli na II. mestni deški osemrazrednici v Ljubljani. Tamošnji tovariši bodo predavali v telovadnici o vzgoji in tako sklepali tesnejšo vez med domom in šolo.

Uradna učiteljska skupščina za okraja Gornji grad in Vransko se vrši dne 11. aprila t. l. v Mozirju. Tako je sklenil dne 27. p. m. v Mozirju zbrani stalni odbor obeh okrajev. Obravnavale se bodo teme: 1. Pravo otroka in njega varstvo s posebnim ozirom na šolsko mladino. 2. Važnost in negovanje telesne vzgoje šolske mladine. 3. Vaje sluha in glasa v ljudski šoli. Uvedba v petje po notah.

30 kron je daroval gosp. Andrej Vrtovec, upokoj. učitelj in posestnik v Tolminu, kot prispevek k stroškom za potezanje boljšega gmotnega stanja učiteljstva na Goriškem. Hvala mu!